

Az igazi probléma

Írta: Székely Ferenc
m. kir. udvari tanácsos,
a Pesti izr. hitközség elnöke

sidókérdés, amely megoldandó vagy megoldható volna, nincsen. A magyarországi zsidókérdés a zsidó hitfelekezet emancipációjával és recepciójával tökéletesen és véglegesen megoldódott. Azóta csakis zsidó hitvallású magyar polgárok vannak, akiknek ugyanazok a jogaik és kötelességeik, mint másvallású polgártársaiké.

Ez az egyszerű igazság és ha zsidó hitsorsosaim aggodon kérdik, hogy vajjon ezt az igazságot ma is teljes érvényűnek tekinthetik, azt válaszolom, hogy feltétlenül annak vehetik. Más sem vonja ezt kétségbe, ha majd visszatérnek a rendes életviszonyok és visszatér jogaiba a magyar nemzet egészséges életösztone, amely parancsolón követeli, hogy a zsidóhitű magyar polgárt hagyják élni, dolgozni az ország, a nemzet érdekében és ne kényszerítsék bele furcsa szolidaritásba Károlyi Mihály bandájával és Lenin internacionális zsoldosaival, akiket mi épp úgy utáltunk és utálunk, mint bárki más.

Ismétlem, zsidókérdés nincs. De igenis van egy nagy és nehéz kérdés: a magyar intelligencia, illetve dolgozó magyar középosztály kérdése.

Természetesen nem a földbirtokos-osztályt értem, amelyre a mai viszonyok nagyjában inkább előnyök, hanem az intelligenciának azt a részét, amely mint állami,

megyei, városi tisztviselő, mint katonatiszt, mint vasúti, postai és távírdai alkalmazott, a bírói pályán és végre mint tanár és tanító kereste meg tisztet, de bizony eléggé sovány kenyerét.

Ezeket fenyegeti a veszedelem két oldalról is: egyrésztől a szörnyű drágaság, amely napról-napra fojtogatja őket, másrésztől a halálos bizonytalanság, hogy mi lesz velük holnap. Mert hisz kétségtelen, úgy-e, hogy a megnyomorított, megcsonkított, koldussá tett Kis-Magyarország nem képes a régi Magyarország egész állami, igazságügyi, katonai és förgalmi szervezetének föntartására.

És ezen a nehéz problémán töprenkedőn, súlyos váddal kell illetnünk az 1867. óta hivataloskodott összes magyar kormányokat, melyek bizony mindannyian édeskeveset tettek a magyar intelligencia érdekében. Megvolt a jóakarát, de nem volt meg a kellő okosság.

Lássuk például, hogy mit tett Japán, ahol majdnem egyidőben (1868-ban) kezdődött az úgynevezett „meiji”: az átérés az európai kultúra ösvényére. Ott a kormány kiválasztóttá az érettségit tett ifjak közül évről-évre a 2-3000 legtehetségesebbet és elküldte őket az európai és amerikai legelső orvosi, katonai, műszaki és kereskedelmi iskolákba, hogy onnan hazatérve, idővel Japán kulturális haladásának vezérkarába soroztassanak be.

Képzelnék, hogy változó kormányaink 1867. óta ugyanezt az utat követik. Milyen más volna a magyar közép osztály képe, de milyen más volna az ország képe is. A magyar intelligencia nem volna abban a szomorú helyzetben, hogy kevés kivétellel (ha véletlenül nincs jelentékeny magánvagyon) az állam kenyerére szorul és az állam viszont bőven rendelkezett volna és rendelkezne minden téren kitűnő szakemberekkel. De a társadalmi ellentét is sokkal enyhébb volna, ha külföldön járt és európai szellemben ne^yeit, jó családokból *származó* keresztény emberek ezrei az ipari és kereskedelmi téren keresnek és találnak érvényesülést és ezzel megszűnik a nálunk dívó elavult disztinkció az „úri” és „nem úri” foglalkozások között. És végül még egy óriási haszna volna az országnak ebből a rendszerből: az, hogy külföldi diplomáciai vagy kereskedelmi képviseltek céljaira bőséges emberanyag állana rendelkezésére, aminek még az az előnye is megvolna, hogy az iskola padjaiból eredő személyes és baráti összeköttetésekkel bírna a külföldön.

Fájdalom, a lefolyt fél évszázadban nem követtük ezt a helyes utat és most már hiába szánjuk-bánjuk, hogy nem tettük. De még most is azt mondom, hogy a jövő programjába ezt a modus procedendit kell beillesztenünk, mint egyik főpontot, ha Magyarország feltámadását meg akarjuk való-

sítani. Igaz, hogy ez vajmi keveset segít a pillanatnyi égető bajokon, százezernyi derék és minden szimpátiánkra érdemes magyar tisztviselő jogos panaszán és nyomorúságán. De ez mégis az egyedüli helyes út egy jobb jövő felé, amelyben a keresztény magyar intelligencia megtalálja az anyagi boldogulás és a zsidóság a társadalmi megértés lehetőségét.

Világos, arról nem lehet szó, hogy mindazok, akik a múltban a Nagy-Magyarország szolgálatában állottak, a jövőben is a csonka Magyarország tisztviselői maradjanak. Ellenkezően, a jövő Magyarország adminisztrációjának mennél egyszerűbbnek kell lennie, tehát csak a legszükségesebb személyzettel szabad dolgoznia, természetesen a legjobb és ehhez képest tisztességesen fizetett emberekkel. Nem lehet túrni azt az állapotot, hogy egy kúriai bírónak vagy egy nagyfontosságú osztályt vezető miniszteri tanácsosnak kisebb jövedelme legyen, mint egy iparossegédnek, hanem igenis, követelni kell, hogy ilyen állású embereknek a jövedelme legalább megközelítően akkora legyen, mint egy hasonló állású pénzügyi vagy ésvény társulati vezető-embernek. Hogy erre a magyar zsidóságban legelső sorban van meg nemcsak a megértés, de az áldozatkészség is, ezzel mindenkinek tisztában kell lennie, aki felekezetünk irányadó embereinek méltányosságát és tisztult felfogását ismeri.

De mi történjék már most azokkal, akiket az államnak szigorú takarékossgal megállapítandó szervezetébe beilleszteni nem lehet, de akikről végre mégis emberségesen gondoskodni kell, mert hisz nem engedhetjük elpusztulni a nemzet derék, művelt és értékes fiainak ezreit, akik nem önhibájuk folytán veszítették el egzisztenciájuk alapját, hanem elvesztették azt egy nagy politikai katasztrófa folytán, amelynek bekövetkezésében ők teljesen ártatlanok. Kétségtelen, hogy ezekről is gondoskodnunk kell. Az államnak és a társadalomnak e célból külön szervet kell alkotnia, amelyben részt követelünk mi is, zsidóhítű magyarok és amely kettős feladattal volna megbízandó: először a hivatalukat és kenyérüket veszített magyar honosok tisztességes, ideiglenes ellátásával, másodsor ugyanazoknak végleges elhelyezéseivel. Hogy hol, azt azonnal megmondani igazán nem tudnám, de úgy gondolom, hogy első sorban a földbirtokreformmal kapcsolatosan lehetne egy nagy részét ezeknek a hivatalnok-családoknak előzetes, kellő kiképzés után, kisebb járadék-birtokokon, mint kertészettel, gyümölcsstermeléssel, baromfi-tenyésztéssel foglalkozó és ebből remélhetően tisztességesen megélő embereket letelepíteni.

Ez az a nagy kérdés, amely igazán és keservesen megvan és amelyet rögtön meg kell oldanunk.

A süllyedő hajón, melyen csak háromszáz ember

részére van mentőcsónak, holott ezer fejvesztett utas bolyong a fedélzeten, egymást gyilkolják az emberek, hogy esetleg mások pusztulása árán szabaduljanak. Nem ez a menekülés útja. A nagy veszélyek idején kell elsősorban a józanság és hidegvér. A zsidóság megkárosításával és elpusztításával legfőleg néhány emberen segítenek, de meggyengül az ország gazdasági ereje és annál kevésbé tehet valamit bajban lévő és segítségre mindenképpen érdemes fiain. Csak az állami rend teljes helyreállítása, a termékeny munka erőteljes fellendítése, minden izgágaság, minden szét-húzás megszűnése állíthat bennünket talpra és szerezheti meg mindnyájunknak a nyugodt otthont és a biztos kénye-rét. Aki ennek az ellenkezőjét prédikálja, annak ne higgye-tek, mert az vagy zavarosfejű, vagy nem igaz ember.

